O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGIZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

«INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI»

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO’PLAMI

(II-QISM)

(2023 YIL 20-SENTYABR)

SAMARQAND – 2023

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGIZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“RAQAMLI IQTISODIYOT” KAFEDRASI

«INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI»

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO’PLAMI

(II QISM)

(2023-yil 20-sentyabr)

SAMARQAND – 2023

XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNESNI SWOT TAHLILI ASOSIDA INNOVATSION RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI

Ulmasova Oygul Baxtiyorovna - Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, mustaqil ilmiy tadqiqotchisi. ulmasovaojgul8@gmail.com

Annotasiya: Ushbu maqolada xizmatlar sohasida kichik biznesni innovatsion rivojlantirishda iqtisodiyotning muhim tahliliy usullaridan hisoblangan SWOT tahlil asosida ichiki imkoniyatlar ochib berilgan, kuchli va zaif tomonlari hamda tahdidlar asoslangan.

Kalit so‘zlar: SWOT tahlil, imkoniyatlar, kichik biznes, innovatsion kichik biznes.

Аннотация: В данной статье на основе SWOT-анализа, который считается одним из важных методов анализа экономики, раскрываются внутренние возможности, сильные и слабые стороны, а также угрозы инновационного развития малого бизнеса в сфере услуг.

Ключевые слова: SWOT-анализ, возможности, малый бизнес, инновационный малый бизнес.

Abstract: This article, based on SWOT analysis, which is considered one of the important methods of economic analysis, reveals the internal opportunities, strengths and weaknesses, as well as threats to the innovative development of small businesses in the service sector.

Keywords: SWOT analysis, opportunities, small business, innovative small business.

Xizmatlar sohasida kichik biznesni innovatsion rivojlantirish masalasi bugungi kun iqtisodiyoti uchun dolzarb hisoblanib, bir tomondan ta’sir etuvchi omillar ochib berilishini talab qilsa, ikkinchi tomondan zamonaviy usullar asosida ushbu imkoniyatlarni ilmiy asoslanishini talab etadi. Shunday ekan, xizmatlar sohasini taraqqiyotida kichik biznesni innovatsion rivojlantirishda SWOT tahlili usulidan foydalanish yangi iqtisodiy imkoniyatlarni ochib beradi, bular bizning nazarimizda quyidagilardan iborat: Kuchli tomonlari:

1. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subektlati uchun zaruriy meyoriy huquqiy ba’zani shakllatirish
2. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik uchun standartlar me’yorlarni ishlab chiqishni taminlash .
3. Kichik biznes korxonalar uchun yuqori samadorlikni beradigan boshqaruv tuzilmani shakllantirish.
4. Kichik biznes sohasini xizmat ko‘rsatishdan rivojlantirishning stategik rejalani va maqsadlarni ishlab chiqish.

5. Respublikada kichik biznesni rivojlantirish va shakllantirish bo‘yicha davlat tomonidan qo‘llab quvvatlash mexnizimni mavjudligi, shuningdek turli ko‘ri-nishdagi moliyaviy iqtisodiy ko‘maklarning mavjudligi.

Zaif tomonlari:

1. Kichik biznes xizmat ko‘rsatishda rivojlantirish uchun yetarlicha raqobat bardosh korxonalarning shakllantirilmaganligini.

2. Xizmat ko‘rsatish sohasida kichik biznesni rivojlantirishga undovchi meyoriy huquqiy xujatlar va zaruriy mexanizm mavjud yemasligi, yetarlicha zaruriy axborotlarning mavjud emasligi.

3. Xizmat ko‘rsatish sohasida kichik biznesni rivojlantirish imkoniyatini taminlalovchi iqtisodiy, moliyaviy shart-sharoit mavjud emasligi.

4. Kichik biznes korxonalarining xizmat ko‘rsatish sohasida sifat darajasining past ekanligi.

5. Kichik biznes subektlarni rivojlantiruvchi xizmat ko‘rsatish sohasini taraqiyotiga yega bo‘lgan zaruriy infotuzulmaning mavjud emasligi.

Imkoniyatlar:

1. Respublikada kichik biznes xususiy tadbirkorlik rivojlantirish bo‘yicha davlat dasturlarni mavjudligi va ularning xizmat ko‘rsatish taraqiyotga yo‘naltirilgani.

2. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni xizmat ko‘rsatish sohasida rivojlantirish imkoniyatini yaratuvchi xalqaro va huquqiy loyihalarning mavjudligi.

3. Kichik biznes va xususiy biznes rivojlantirishda turli korxona va tashkilotlar o‘rtasidagi turli inavatsion intergatsiya aloqalarning mavjudligi.

4. Respublikada kichik biznes sohasidagi korxona va sub’ektlarni investitsiya jozibasi yuqoriligi.

5. Alohida olingan hududlarda kichik biznesni rivojlantirish asosida xizmatlar bozorini taraqiyoti uchun imkoniyatlar yaratilganligi va resuslar ba’zasining shakllantirilganligi.

Tahdidlar

1. Kichik biznesni rivojlantirish uchun ayniqsa xizmat ko‘rsatish sohasida uning tarqiyotini taminlash uchun moliyaviy, iqtisodiy mablag‘larning etishmasligi.

2. Respublikada kichik biznesni xizmat ko‘rsatish sohasida rivojlantirishni ta’minlovchi zaruriy moliyaviy iqtisodiy mexnizimni yaratilmagani.

3. Respyblikada rivojlantirish va uning mexnat bozoridagi o‘rnini oshirish uchun davlat bujetidan mablag‘ ajratish imkoniyatining past ekanligi.

4. Kichik biznes tomonidan ko‘rsatilayotgan xizmat ishlab chiqarilayotgan maxsulotni sifat darajasining xalqaro sifatga mos emasligi.

5. Kichik biznesning xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish bo‘yicha istimolchi xaridorlarni talab va didlarining o‘zgaruvchanligi.

Yuqoridagi tahlil ma’lumotlaridan kelib chiqib, kichik biznesni innovatsion rivojlantirish alohida olingan xizmatlar bozorini tizimli rivojlantirish imkoniyatini yaratadi.

Ayniqsa, xizmatlar bozorining dinamik darajada rivojlanishini ta’minlashning asosiy yo‘llaridan biri bo‘lib, fan-texnika taraqqiyoti hisoblanadi.

Uning natijasi – ishchi kuchi va kapitalning qo‘shimcha oqimini ta’minlovchi innovatsion xizmat turlarining yaratilish bo‘lib hisoblanadi. Kichik biznesda innovatsion xizmatlar bozori bu – kichik biznes subektlarini amalga oshiruvchi xizmatlar bo‘yicha innovatsion xizmatlarning iste’molchilari (talab asosida) va ushbu xizmatni bevosita ko‘rsatuvichlar amalga oshiruvchilar (taklif qiluvchilar) o‘rtasidagi iqtisodiy munosabatlardan iborat.

Xizmat ko‘rsatish bozori iqtisodiyotdagi boshqa bozor munosabatdagi singari chuqur ham nazariy ham amaliy asosga ega.

Xizmatlar bozorida kichik biznesni innovatsion rivojlantirishning huquqiy asoslari shakllantirilgan bo‘lib, ular bir qator me’yoriy huquqiy hujjatlar bilan asoslangan, jumladan, O‘zbekiston Respublikasining “Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 20-yanvardagi “Kichik biznesni uzluksiz qo‘llab – quvvatlash” kompleks dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari” to‘g‘risidagi 37-son qarori, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 14-sentyabrdagi “Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo‘llab-quvvatlash chora tadbirlari to‘g‘risidagi PQ-306 sonli qarorlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-noyabrdagi “Kichik va o‘rta biznesni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari” to‘g‘risidagi PF-193-sonli Farmonlari xizmatlar sohasida kichik biznesni innovatsion asosda rivojlantirishning huquqiy asoslari bo‘lib xizmat qiladi.

Umuman, kelgusida kichik biznesni xizmatlar sohasida innovatsion rivojlantirish xizmatlar bozorida tizimli shakllantirib, bunda ichki imkoniyatlarni jumladan, SWOT tahlili asosida aniqlangan kuchli va zaif tomonlarni, tahdidlar va imkoniyatlarni chuqur tadqiq etishni taqozo etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Соколинская, Ю. М., Колесниченко, Э. А., Чекудаев, К. В. (2020). *Тенденции развития малого предпринимательства*. *82*(1), 365–368. https://doi.org/10.20914/2310-1202-2020-1-365-368

2. Schaper, M., Volery, T., Weber, P., & Gibson, B. (2014). Entrepreneurship and Small Business. Wiley.

3. Stokes, D., & Wilson, N. (2010). Small Business Management and Entrepreneurship. Cengage Learning.

4. Drucker, P. F. (1985). Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles. Harper & Row.

5. U.S. Small Business Administration (SBA). Small Business Size Standards. Retrieved from www.sba.gov
6. Scarborough, N. M., & Zimmerer, T. W. (2006). Effective Small Business Management: An Entrepreneurial Approach. Prentice Hall.
7. Storey, D. J. (1994). Understanding the Small Business Sector. Routledge.
8. Лапуста М.Г., Старостин Ю.Л. Малое предпринимательство: Учеб. пособие.-2-е изд.-М.: ИНФРА-М,2022-С.305., Клаус Брюмер. Система поддержки малого предпринимательства в Германии.// Денги и кредит.-2001. –К.163-171.

XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNESNING INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING MUHIM XUSUSIYATLARI

Ulmasova Oygul Baxtiyorovna - Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, mustaqil ilmiy tadqiqotchisi. ulmasovaojgul8@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada xizmatlar sohasida kichik biznesni innovatsion rivojlantirishda uning muhim xususiyatlarini aniqlash va shu asosda innovatsion biznes faoliyatini samarali tashkil etish, o‘z ifodasini topgan.

Kalit so‘zlar: kichik biznes, innovatsion kichik biznes, xizmat ko‘rsatish, va tadbirkorlik, moliyaviy ko‘mak.

Аннотация: Целью данной статьи является выявление важных особенностей малого бизнеса в сфере услуг в его инновационном развитии и эффективная организация инновационной предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: малый бизнес, инновационный малый бизнес, сфера услуг и предпринимательства, финансовая поддержка.

Abstract: The purpose of this article is to identify important features of small business in the service sector in its innovative development and, on this basis, the effective organization of innovative entrepreneurial activity.

Key words: small business, innovative small business, services and entrepreneurship, financial support.

Xizmatlar sohasida ayniqsa, kichik biznesda innovatsion tadbirkorlik– kichik hajmdagi korxonalarda yangilik yaratishning alohida ijodkorlik jarayoni bo‘lib, uning zamirida muntazam yangi imkoniyatlarni izlash, innovatsiyalarga yo‘naltirilganlik jarayoni hisoblanadi. Bu xizmat ko‘rsatishda kichik biznesga yangi loyihalarni amalga oshirish yoki mavjud loyihani takomillashtirishdagi tavakkalchilikni, shuningdek, bu jarayonda yuzaga keladigan moliyaviy,

С.А.Исхакова, М.Д.Усманов	Рақамли иқтисодиёт шароитида хизматлар соҳасини ривожлантириш йўналишлари	124
А.Д.Равшанов, Д.Х.Сафаров	Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятини инновацион ривожлантириш йўллари	130
Каршибоев Х.К.	Основные тенденции развития мирового индустрии туризма и гостеприимства	133
S.B.Bobokulov, S.A.Qarshiyev	Using the opportunities for socio-economic development of the regions in the digital economy	137
Ҳайитбоев Р.	Ўзбекистонда қишлоқ туризмини ривожлантиришдаги имкониятлар	139
Каршибоев Х.К.	Математическая интерпретация массового обслуживания	143
Boronov B., Axmedov M.	Korxonalarda moliyaviy aktivlarning qadrsizlanishi	149
Шарифов Ш.С., Ахмедов А.Б.	Иқтисодиётда рақобат мухитини ривожлантириш	152
Qarshiboyev X., Qilichova F.X.	Ko‘p tarmoqli balans modeli	157
Suyunova K.B., Sharopova M.A.	Logistikada raqamli iqtisodiyotning o’rni	160
Шарифов Ш.С., Ахмедов А.Б.	Иқтисодиётга хорижий инвестицияларни жалб қилишнинг институционал асослари	163
Boymurodov J.K.	Raqamli iqtisodiyot sharoitida erkin iqtisodiy zonalarda sanoat korxonalarini innovatsiya asosida rivojlantirish masalalari	168
Danabaev B.M.	Turizm sohasini raqamlashtirish samaradorligi oshirish imkoniyatlari	173
Умарова Р.С.	Рақамли иқтисодиёт шароитида давлат хизматчиларининг малакасини оширишда рақамли технологиялардан фойдаланишни такомиллаштириш масаласи	175
Raxmonova A.T.	Raqamli iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlikni innovatsion asosda rivojlantirish istiqbollari	167
Урунова Н.У.	Аҳолининг дам олишида миллий парклардан фойдаланишдаги вазифалар	186
Фахриддинова С.Ф.	Определение оптимального плана транспортных задач, имеющих некоторые усложнения в их постановке	190
Хушвақов А.Б.	Хусусий тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш асосида камбағалликни қисқартириш	192

Ахмедов Ж.А.	Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигидаги мавжуд ички имкониятлар хисобига озиқ-овқат хавфсизлиги муаммоларини бартараф этиш йўллари	197
Usmonov M.D.	Samarqand viloyatida agroturizmning innovatsion yo‘nalishlari va istiqbollari	202
Fattoyev O.G‘.	Fiskal siyosat samaradorligini oshirish orqali byudjet taqchilligini minimallashtirish	206
Ўринов Й.М.	Чакана савдо корхоналарида инновацион хизматлар кўрсатишнинг асосий йўналишлари	211
Ulmasova O. B.	Xizmatlar sohasida kichik biznesni SWOT tahlili asosida innovatsion rivojlantirish imkoniyatlari	216
Ulmasova O. B.	Xizmatlar sohasida kichik biznesning innovatsion rivojlantirishning muhim xususiyatlari	219
Мухамедова С.И.	Развитие цифровой экономики на железнодорожном транспорте	222
Мелиев А.М., Саидмуродов Ф.С.	Корхоналар молиявий барқарорлигининг инновацион тараққиёт жараёнларига таъсири	229
Ismatov U.R.	Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish modellari	234
Уразалиев Ш.Б.	Прогнозирование покупательского спроса путем экстраполяции тенденции динамического ряда	236
Мухамедова С.И.	Темир йўл транспортида логистик хизматларнинг иқтисодий самарадорлигини такомиллаштириш	240

«INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI»

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO'PLAMI

(II QISM)

(2023-yil 20-sentyabr)

"STAP-SEL" MChJ. nashriyoti.
Samarqand - 2023.

ISBN: 978-9910-9795-7-6

Tasdiqnona № 033337 (27.07.2022)
© **"STAP-SEL" MChJ.** nashriyoti,
Samarqand.

Qog'oz bichimi A5, 60x84 1/16, Ofset qog'ozi.
"Times New Roman" garniturasi.
Nashr bosma tabog'i 15,62
Buyurtma № 0075A/23. Adadi 50 nusxa

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining matbaa bo'limida chop etildi.
LICENSE № 025316.
REESTR № X-119112.
Manzil: Samarqand shahar, Shoxrux ko'chasi 60-uy.

ISBN: 978-9910-9795-7-6

